

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI
VÀ CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC KỸ THUẬT**

**HANOI UNIVERSITY
OF SCIENCE AND TECHNOLOGY**

TUYỂN TẬP CÔNG BỐ KHOA HỌC HỘI THẢO QUỐC GIA

**NGHIÊN CỨU VÀ GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ
TRONG CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC KỸ THUẬT VỚI
TẦM NHÌN ĐỊNH HƯỚNG CỦA ĐẠI HỘI ĐẢNG LẦN THỨ XIII**

Website Hội thảo

NHÀ XUẤT BẢN BÁCH KHOA HÀ NỘI

YÊU CẦU VỀ NĂNG LỰC CỦA GIÁNG VIÊN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ TRƯỚC TÁC ĐỘNG CỦA CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP 4.0

TS. Trần Thị Phúc An

Khoa Lý luận Chính trị, Trường Đại học Mở - Địa chất

Tóm tắt

Cách mạng Công nghiệp lần thứ tư đã và đang diễn ra nhanh chóng, mạnh mẽ và tác động sâu sắc đến mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, trong đó có lĩnh vực giáo dục. Bài viết tập trung làm rõ những yêu cầu về năng lực của giảng viên lý luận chính trị trước tác động của cuộc cách mạng này như: năng lực về chuyên môn; về áp dụng linh hoạt các phương pháp dạy học; về sử dụng các thiết bị, phương tiện hiện đại trong giảng dạy; năng lực khái quát thực tiễn, gắn nội dung bài giảng với thực tiễn xã hội và nghề nghiệp của sinh viên...

Từ khóa: *Cách mạng Công nghiệp 4.0, giảng viên lý luận chính trị, năng lực.*

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Quá trình dạy học nói chung, trong đó có dạy học các môn lý luận chính trị bao gồm nhiều thành tố có quan hệ biện chứng với nhau như: mục tiêu, nội dung, phương pháp, phương tiện, hình thức tổ chức, kết quả dạy học và giảng viên, sinh viên. Hệ thống các thành tố này tương tác, liên kết, tác động ảnh hưởng với nhau làm quá trình dạy học được hoàn chỉnh trong sự vận động, phát triển. Trong quá trình đó, giảng viên có vai trò truyền thụ kiến thức cho sinh viên thông qua mục tiêu về kiến thức, kỹ năng và thái độ. Tuy nhiên, trước những tác động của cuộc Cách mạng Công nghiệp 4.0 thì vai trò của giảng viên được thay đổi mạnh mẽ.

Hiện nay, công nghệ có thể hỗ trợ giảng viên trong quá trình giảng dạy, nhưng không thể thay thế người thầy truyền tải, truyền cảm hứng cho sinh viên về thái độ sống và làm việc tích cực để thích ứng với mọi thay đổi của thực tiễn. Kiến thức không chỉ được tiếp nhận thông qua giáo trình, tài liệu tham khảo mà được bổ sung, đổi mới và nhân lên từng giờ từng phút, sinh viên không còn bị giới hạn trong bốn bức tường của phòng học mà có điều kiện học mọi lúc mọi nơi, mở rộng ra phạm vi toàn cầu nhưng phải qua đối thoại, qua làm việc nhóm, phản biện vấn đề thì tính hợp tác và năng lực sáng tạo của sinh viên mới được phát huy một cách có hiệu quả. Trong điều kiện đó, *giảng viên lý luận chính trị có vai trò là người tạo điều kiện, cố vấn, hướng dẫn, điều phối tạo ra môi trường học tập cho sinh viên; giúp sinh viên định hướng việc học.* Điều đó đòi hỏi người giảng viên lý luận chính trị không chỉ giỏi về chuyên môn,

sẵn sàng giải đáp câu hỏi của sinh viên, mà còn phải có bản lĩnh, thường xuyên nâng cao năng lực thích ứng với hoàn cảnh mới nhằm “Khơi dậy mạnh mẽ tinh thần yêu nước, ý chí tự cường dân tộc và khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc; phát huy dân chủ xã hội chủ nghĩa, sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị và của nền văn hóa, con người Việt Nam, bồi dưỡng sức dân, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, có cơ chế đột phá để thu hút, trọng dụng nhân tài, ứng dụng mạnh mẽ khoa học và công nghệ, nhất là những thành tựu của cuộc Cách mạng Công nghiệp lần thứ tư, thúc đẩy đổi mới, sáng tạo, tạo động lực mới cho phát triển nhanh và bền vững đất nước” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.110).

II. NỘI DUNG

Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII (2021) của Đảng Cộng sản Việt Nam nhấn mạnh: “Cách mạng Công nghiệp lần thứ tư đang diễn biến rất nhanh, đột phá, tác động sâu rộng và đa chiều trên phạm vi toàn cầu” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.208). Vì thế, trước những đòi hỏi của thực tiễn, bên cạnh những yêu cầu cần có của một người giảng viên nói chung thì giảng viên giảng dạy các môn lý luận chính trị cần đáp ứng được một số yêu cầu về năng lực như sau:

1. Năng lực chuyên môn

Cuộc cách mạng khoa học công nghệ và xu hướng toàn cầu hóa đang đặt ra cho giáo dục những thách thức mới đòi hỏi người giảng viên, đặc biệt là giảng viên lý luận chính trị cần phải có cách nhìn khoa học mới có thể đáp ứng được sự thay đổi đó. Vì thế, *các giảng viên lý luận chính trị cần tự đào tạo, tự nghiên cứu, nắm bắt các tri thức khoa học, công nghệ để không ngừng nâng cao hiểu biết, trau dồi về chuyên môn nghiệp vụ*; ngoài kiến thức chuyên ngành của mình thì còn cần nắm vững kiến thức của các học phần khác trong hệ thống các môn khoa học lý luận chính trị, bởi lẽ kiến thức của các môn khoa học này đều có tính liên thông và quan hệ chặt chẽ với nhau. Nhờ vậy, giảng viên mới có khả năng liên kết, hệ thống hóa kiến thức cần thiết để giúp sinh viên nắm bắt được nội dung môn học và thể hiện được năng lực trong việc tiếp nhận tri thức. Chỉ khi người giảng viên đã chuẩn bị thật tốt kiến thức chuyên môn thì mới tự tin trong quá trình truyền thụ, chủ động dẫn dắt sinh viên tiếp cận tri thức theo yêu cầu và mục đích của môn học.

Xu hướng chính trị phụ thuộc vào niềm tin, vào hệ thống quan điểm của con người trước những quy luật về tự nhiên, về xã hội, tức là phụ thuộc vào thế giới quan. Vì thế, việc *tích cực bồi dưỡng thế giới quan khoa học, nhân sinh quan cách mạng là một trong những yêu cầu quan trọng đối với giảng viên giảng dạy các môn lý luận chính trị*. Bởi lẽ, thế giới quan là yếu tố quan trọng trong cấu trúc nhân cách, nó không những quyết định niềm tin chính trị mà còn quyết định toàn bộ hành vi, cũng như ảnh hưởng của người thầy đối với người học. Các môn lý luận chính trị là những môn khoa

học mang tính định hướng chính trị sâu sắc, nội dung tri thức của các học phần này trực tiếp đề cập đến những vấn đề chính trị, tư tưởng của giai cấp công nhân, của chủ nghĩa Mác - Lênin, Đảng Cộng sản Việt Nam và của tư tưởng Hồ Chí Minh; trực tiếp xác lập, củng cố định hướng chính trị xã hội chủ nghĩa cho sinh viên. Toàn bộ nội dung của các học phần này tập trung vào việc xây dựng cho sinh viên thế giới quan khoa học, nhân sinh quan cộng sản, phương pháp luận đúng đắn, đạo đức và lý tưởng cách mạng. Do đó, muốn đạt hiệu quả trong dạy học, cần “Bồi dưỡng một đội ngũ những người làm công tác giáo dục và giảng dạy gắn bó chặt chẽ với Đảng, với lý tưởng của Đảng, thấm nhuần tinh thần của Đảng” (V. I. Lênin, 2005, tr.403) nhằm “giáo dục đạo đức, nhân cách, năng lực sáng tạo và các giá trị cốt lõi, nhất là giáo dục tinh thần yêu nước, tự hào, tự tôn dân tộc, truyền thống và lịch sử dân tộc, ý thức trách nhiệm xã hội cho các tầng lớp nhân dân, nhất là thế hệ trẻ” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.136).

Trước tác động của cuộc Cách mạng Công nghiệp 4.0 đòi hỏi người giảng viên lý luận chính trị cần tỉnh táo, sáng suốt trước những thông tin trái chiều được phổ biến, tuyên truyền trên mạng xã hội; cần lồng ghép, phê phán các quan điểm phiến diện của các thế lực thù địch khi luận giải các vấn đề khoa học trong tri thức môn học, tạo điều kiện cho sinh viên được tham gia bình luận, bày tỏ chính kiến về các sự kiện chính trị – xã hội có tính thời sự đang xảy ra trong thực tế cuộc sống. Làm được điều đó sẽ giúp sinh viên thấy được bức tranh nhiều gam màu của thực tiễn cuộc sống, xây dựng lý tưởng sống cao đẹp, nhân sinh quan cách mạng, hình thành lối sống có văn hóa, văn minh. Đồng thời, giúp sinh viên phát triển tư duy lý luận, tạo nên sự gắn kết chặt chẽ giữa tính khoa học của môn học với thực tiễn cuộc sống, thiết lập mối quan hệ biện chứng giữa xu hướng chính trị, tư tưởng của thời đại với tính khoa học, cách mạng, nhân văn trong tri thức của các môn lý luận chính trị. Nếu giảng viên không có cách tiếp cận, không đủ năng lực khoa học, năng lực chuyên môn và năng lực tư duy lý luận, sẽ không thể cập nhật kiến thức, không thể phân tích, đánh giá, phản biện về sự biến đổi, vận động của thực tiễn, không thể có những luận giải đúng đắn, phù hợp và thuyết phục trong hoạt động giảng dạy, không lý giải một cách tự tin, đầy đủ, sâu sắc những vấn đề mới đặt ra thì sẽ rất khó thuyết phục người học và cũng khó đưa đến cho sinh viên tư duy mới mẻ. Đây là yêu cầu quan trọng không thể thiếu trong công tác giảng dạy nói chung và giảng dạy các môn lý luận chính trị nói riêng. Bởi lẽ, chỉ khi nào những kiến thức, quan điểm, lập trường, đạo đức, lối sống cách mạng của các môn lý luận chính trị trở thành ý chí, khát vọng, nghị lực, tình cảm chi phối hành động trong đời sống sinh viên thì khi ra trường, bước vào cuộc sống lao động sản xuất, họ mới trở thành những người lao động hữu ích cho xã hội, trở thành người chiến sĩ trung kiên trên mặt trận tư tưởng văn hóa, chính trị, khoa học, tiên phong trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa.

2. Năng lực sử dụng thành thạo, linh hoạt các phương pháp giảng dạy

Để góp phần đào tạo con người “có đạo đức, kỷ luật, kỷ cương, ý thức trách nhiệm công dân, xã hội; có kỹ năng sống, kỹ năng làm việc, ngoại ngữ, công nghệ thông tin, công nghệ số, tư duy sáng tạo và hội nhập quốc tế” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.232 – 233), những giảng viên lý luận chính trị nói riêng và giảng viên giảng dạy các môn khoa học khác nói chung không chỉ là một người truyền đạt kiến thức mà còn là người chia sẻ các phương pháp học tập, nghiên cứu khoa học và cách tích lũy, tìm tòi kiến thức. Nghệ thuật của người thầy không phải là làm cho người học chép nhiều, khiến cho người học cảm thấy các vấn đề tri thức trở nên khó hiểu và phức tạp, mà phải làm sao cho người học hiểu nhiều và dễ dàng nắm bắt được tri thức. Điều đó đòi hỏi người giảng viên phải chú trọng rèn luyện phương pháp, kỹ năng, trên cơ sở đề cao tính sáng tạo, trong đó chú ý đến hai kỹ năng căn bản – kỹ năng sư phạm và kỹ năng nghiên cứu khoa học nhằm kích thích năng lực tư duy, niềm đam mê nghiên cứu và khám phá cái mới trong sinh viên với vai trò cung cấp thông tin, hướng dẫn, điều phối các hoạt động nghiên cứu, tạo ra môi trường học tập cho sinh viên.

Sự thành công của một giờ dạy phụ thuộc vào rất nhiều yếu tố, trong đó quan trọng nhất là sự chịu khó, chủ động, linh hoạt, sáng tạo trong suy nghĩ để thiết kế nên các hoạt động dạy học phù hợp của người dạy và tạo ra được sự hưởng ứng, tham gia tích cực từ người học. Do vậy, các giảng viên lý luận chính trị cần lựa chọn cách truyền thụ tối ưu nhất nhằm chuyển tải nội dung bài giảng đến sinh viên một cách đa chiều, sinh động, kích thích được tư duy sáng tạo, hình thành năng lực giải quyết vấn đề nhanh và hiệu quả. Sinh viên cần linh hoạt, chủ động và sáng tạo trong việc chiếm lĩnh tri thức dưới sự hướng dẫn, điều khiển của giảng viên. Để làm tốt việc này, giảng viên phải có sự kết hợp nhuần nhuyễn nhiều phương pháp trong cùng một bài giảng, thậm chí ngay trong một đơn vị kiến thức cũng cần linh động trong việc sử dụng các phương pháp giảng dạy như: phương pháp dạy học hỗn hợp, phương pháp hợp tác, phương pháp đàm thoại gợi mở, sử dụng bản đồ tư duy, phương pháp nêu vấn đề, phương pháp thuyết trình, phương pháp nghiên cứu điển hình, phương pháp thăm quan thực tế, phương pháp tự nghiên cứu... nhằm giúp sinh viên hình thành tư duy phân biện khi học tập, nghiên cứu các môn lý luận chính trị; biết cách bóc tách, tiếp biến các giá trị khoa học ẩn chứa trong từng luận điểm và áp dụng vào việc thực hiện đường lối chính trị của Đảng và Nhà nước; thấy được trách nhiệm của bản thân trong việc học tập, rèn luyện để góp phần vào xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

3. Năng lực sử dụng các thiết bị, phương tiện hiện đại trong giảng dạy

Khi cuộc Cách mạng Công nghiệp 4.0 đang phát triển và tác động vào mọi lĩnh vực của đời sống xã hội thì tính trực quan trong quá trình dạy học không chỉ đóng vai trò minh họa cho bài giảng của giảng viên và giúp cho sinh viên tiếp xúc trực tiếp với đặc tính bên ngoài và bên trong của sự vật hiện tượng, mà còn giúp họ tiếp thu kiến thức một cách dễ dàng, sâu sắc hơn những vấn đề cần lĩnh hội. Phương tiện dạy học sẽ

góp phần làm thỏa mãn và phát triển hứng thú học tập của sinh viên; giúp sinh viên tiếp nhận kiến thức một cách nhẹ nhàng, vừa sức và rút ngắn thời gian lĩnh hội kiến thức; tăng cường khả năng tự học và nâng cao năng lực tự nghiên cứu tài liệu học tập của sinh viên. Từ đó, hình thành cho họ phương pháp tìm tòi, sáng tạo trong quá trình học tập; giúp giảng viên tổ chức, điều khiển hoạt động nhận thức của sinh viên được sinh động, hấp dẫn, nâng cao hiệu quả giảng dạy với chi phí sức lực thấp nhất.

Trong kỷ nguyên của công nghệ thông tin và mạng Internet, cả thế giới đã chứng kiến sự ra đời của rất nhiều công cụ, giáo cụ và phương pháp học tập, giảng dạy tiên tiến trên nền tảng trực tuyến. Vì thế, việc tiếp nhận kiến thức của sinh viên không còn một chiều mà trở nên đa dạng và phong phú. Giảng viên không phải là “kênh” duy nhất trong việc cung cấp kiến thức mà là người hướng dẫn sinh viên cách lựa chọn và tiếp nhận thông tin phù hợp bằng nhiều con đường khác nhau, trong đó có cả sự hỗ trợ của các phương tiện dạy học để truyền đạt kiến thức cho người học như: máy tính, máy chiếu Projector, hình ảnh, phim tư liệu, phần mềm PowerPoint, MindMaster; các phần mềm dạy học trực tuyến ViettelStudy, Vioedu, Edubit, Schoolbus, Udemy... Tiếp thu một vấn đề sẽ rất hiệu quả nếu người học vừa được nghe, được nhìn và được suy nghĩ. Do đó, giảng viên lý luận chính trị phải có năng lực quản lý tài nguyên mạng, có khả năng sử dụng thành thạo các phương tiện công nghệ phục vụ quá trình dạy học, chuyển đổi từ các hình thức giảng dạy truyền thống sang các hình thức giảng dạy áp dụng công nghệ số hóa. Các hình thức học trực tuyến E-Learning: học thông qua các thiết bị điện tử; Mobile Learning: Học thông qua các thiết bị di động; Blended-learning: mô hình học kết hợp giữa học trên lớp và học online; học theo ngữ cảnh, thông qua các thiết bị định vị; học trong các môi trường mang tính tương tác cao... Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII xác định: “Chuyển mạnh quá trình giáo dục từ chủ yếu trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học; từ học chủ yếu trên lớp sang tổ chức hình thức học tập đa dạng, chú ý dạy và học trực tuyến, qua Internet, truyền hình, các hoạt động xã hội, ngoại khóa, nghiên cứu khoa học; giáo dục nhà trường kết hợp với giáo dục gia đình và giáo dục xã hội” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.232).

Có thể nói, việc ứng dụng những thành tựu của cuộc Cách mạng Công nghiệp 4.0 vào trong quá trình giảng dạy các môn lý luận chính trị không chỉ tăng tính thuyết phục về mặt khoa học, đảm bảo sự gắn kết chặt chẽ giữa lý luận và thực tiễn, giảm bớt sự vất vả trong quá trình lao động sư phạm mà còn cung cấp cho sinh viên những phương tiện tiếp nhận tri thức để chuyển dịch từ môi trường học tập sang môi trường hoạt động thực tiễn; góp phần nâng cao chất lượng học tập cho sinh viên, tạo ra môi trường mang tính tương tác cao chứ không đơn thuần là thầy giảng, trò nghe, thầy đọc, trò chép. Nói cách khác, trong môi trường số hóa hiện nay, để giúp sinh viên khắc sâu, vận dụng tốt tri thức lý luận chính trị vào giải quyết hiệu quả các tình huống, vấn đề nảy sinh trong thực tiễn cuộc sống, cần phải biết khai thác và sử dụng các phương tiện, công nghệ dạy học hiện đại vào bài giảng nhằm khắc phục sự kinh viện, giáo điều

trong công tác giảng dạy lý luận chính trị. Đó là con đường ngắn nhất để nâng cao chất lượng giảng dạy các môn lý luận chính trị trước tác động của giáo dục 4.0.

4. Năng lực khái quát thực tiễn; gắn nội dung bài giảng với thực tiễn xã hội và nghề nghiệp của sinh viên

Tri thức khoa học trong các môn lý luận chính trị bao hàm tính khoa học và tính chiến đấu rất cao, vì thế luôn đặt ra yêu cầu về sự gắn kết giữa lý luận và thực tiễn. Nói cách khác, những phạm trù, quy luật, nguyên lý của chủ nghĩa Mác - Lênin; chủ trương, đường lối của Đảng, những quan điểm của Hồ Chí Minh phải gắn với thực tiễn đời sống, giúp người học không chỉ biết học thuộc, ghi nhớ mà còn phải biết sử dụng những tri thức học được để giải quyết các tình huống do cuộc sống đặt ra. Gắn lý luận với thực tiễn không chỉ là một trong những nguyên tắc quan trọng hàng đầu của việc giảng dạy các môn lý luận chính trị mà còn khắc phục được sự kinh viện, giáo điều trong nội dung của các bài giảng. Hồ Chí Minh cho rằng: “trong lúc học lý luận, phải nghiên cứu công việc thực tế, kinh nghiệm thực tế. Lúc học rồi, họ có thể tự mình tìm ra phương hướng chính trị có thể làm những công việc thực tế, có thể trở nên người tổ chức và lãnh đạo. Thế là *lý luận thiết thực, có ích*” (Hồ Chí Minh, 2011, tr.311 – 312). Điểm xuất phát của lý luận là thực tiễn. Tính chuẩn xác và hiện thực của lý luận đòi hỏi phải gắn liền lý luận với thực tiễn; lý luận phải ở trong thực tiễn và thường xuyên xuất phát từ nhu cầu nhận thức và cải tạo thực tiễn. Mặt khác, phải đặt lý luận trong sự khảo nghiệm của thực tiễn và tổng kết thực tiễn để bổ sung và phát triển lý luận mới. Lý luận rọi sáng thực tiễn và thực tiễn kiểm tra, đánh giá lý luận. Thực tiễn thúc đẩy lý luận và lý luận cung cấp cơ sở khoa học cho mọi hành động cải tạo thực tiễn của con người.

Trong thời đại bùng nổ công nghệ thông tin, Internet kết nối vạn vật, kỹ thuật số hóa, bài giảng các môn lý luận chính trị hay đến mấy mà xa rời thực tiễn sôi động của thời đại hiện nay cũng không thể hấp dẫn, thuyết phục sinh viên và dễ rơi vào tình trạng áp đặt tri thức từ phía giảng viên. Vì thế, phương pháp truyền thụ tri thức hiệu quả nhất là phương pháp gắn lý luận với thực tiễn, gắn những nguyên lý, quy luật, phạm trù tưởng chừng rất trừu tượng trong bài học vào giải quyết những vấn đề hiện hữu trong thực tiễn cuộc sống để làm sáng tỏ tính khoa học, cách mạng, nhân văn ẩn chứa trong các nguyên lý, quy luật, phạm trù ấy.

Mọi hoạt động của con người đều nhằm đạt được một lợi ích nhất định nào đó về vật chất hoặc tinh thần để thỏa mãn nhu cầu. Chính vì vậy, nếu sinh viên thực sự nhận thức được ý nghĩa quan trọng của việc chiếm lĩnh những kiến thức lý luận chính trị thì họ sẽ có hứng thú để tiếp thu bài học, sử dụng năng lực tư duy của mình để chiếm lĩnh tri thức. Và ngược lại, nếu sinh viên cho rằng những kiến thức lý luận ấy xa rời với thực tế, không giúp ích gì nhiều cho cuộc sống hoặc công tác trong tương lai thì họ sẽ không chú tâm để chiếm lĩnh nó. Vì vậy, giảng viên lý luận chính trị sẽ là người giúp cho sinh viên thấy được rõ ràng nội dung kiến thức này có ý nghĩa gì đối với cuộc sống

cũng như công tác thực tiễn của sinh viên để họ cảm thấy tự thân có nhu cầu phải tiếp thu kiến thức, tạo sự hứng thú, chủ động trong học tập. Điều này giúp sinh viên có tinh thần “nhập thế”, đặt mình vào trong những bài giảng, tìm thấy được cuộc sống của chính mình khi biết tự liên hệ kiến thức trong bài giảng với thực tế.

Chẳng hạn như khi giảng mối quan hệ giữa vật chất và ý thức, giảng viên có thể làm rõ hơn bằng việc giúp sinh viên hiểu được rằng, những chủ trương, chính sách của Đảng được đưa ra là dựa vào điều kiện kinh tế – xã hội, lịch sử cụ thể của đất nước, phù hợp với xu thế phát triển của thế giới. Từ nội dung của “nguyên lý về mối liên hệ phổ biến” có thể vận dụng vào việc tìm ra giải pháp để bảo vệ môi trường, chống biến đổi khí hậu, giải pháp giảm tắc nghẽn giao thông, giải pháp để ngăn chặn sự lây lan của dịch bệnh. Sử dụng các kiến thức của chủ nghĩa duy vật lịch sử như: lực lượng sản xuất, quan hệ sản xuất; cơ sở hạ tầng, kiến trúc thượng tầng; tồn tại xã hội, ý thức xã hội; hình thái kinh tế xã hội, vấn đề con người để giải thích và dự báo về quá trình phát triển chung của đất nước hiện nay thể hiện ở nhiều góc độ như kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội, tình hình tội phạm, trật tự an toàn giao thông, gắn với xu hướng của hội nhập kinh tế quốc tế.

Khi giảng những nội dung của môn Kinh tế chính trị Mác - Lênin như: hàng hóa, thị trường, lợi nhuận, khủng hoảng kinh tế, hội nhập kinh tế..., giảng viên có thể vận dụng vào thực tiễn trong nước và thế giới để giải thích, đánh giá và dự báo xu hướng của nền kinh tế Việt Nam, đặc biệt là trong bối cảnh dịch bệnh Covid-19 đang có những diễn biến hết sức phức tạp, khó lường, các nước đều thực hiện các biện pháp giãn cách xã hội thì vấn đề hội nhập kinh tế cần có những giải pháp như thế nào để giúp nền kinh tế trong nước được đứng vững.

Đối với môn Tư tưởng Hồ Chí Minh, giảng viên có thể kể cho sinh viên nghe về quá trình tự học của Hồ Chí Minh, về ý chí và nghị lực kiên cường của Hồ Chí Minh được thể hiện trong thực tiễn hoạt động cách mạng phong phú của Người để giúp sinh viên học tập ý chí, nghị lực của Bác trong quá trình tự học, tự tu dưỡng, rèn luyện bản thân; đối với nội dung về xây dựng nhà nước phục vụ Nhân dân của Hồ Chí Minh, giảng viên có thể liên hệ với quyết tâm phòng và chống tham nhũng hay tinh thần quyết chiến thắng đại dịch Covid-19 với phương châm “không để một người dân nào bị bỏ lại phía sau” của Đảng và Nhà nước Việt Nam hiện nay... Chính sự liên hệ đó sẽ giúp sinh viên hiểu thêm về Hồ Chí Minh, củng cố niềm tin của sinh viên vào con đường mà Người đã lựa chọn để từ đó có tư tưởng, tình cảm tích cực trong việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức và phong cách Hồ Chí Minh.

Trong quá trình giảng dạy, giảng viên cần chú trọng đến việc đưa các sự kiện, tình huống trong thực tế hoặc giả định để sinh viên tự vận dụng kiến thức vào giải quyết tình huống. Điều đó vừa giúp sinh viên thấy được ý nghĩa thực tiễn của môn học, vừa tạo sự hứng thú, tránh được sự nhàm chán, giáo điều. Qua đó có nhận thức đúng về vai trò của các môn học lý luận chính trị, góp phần trang bị cho người học thế giới

quan và phương pháp luận đúng đắn, giúp họ không ngừng phát huy tính tích cực, chủ động trong tiếp thu tri thức khoa học, sớm hình thành những ý tưởng mới, kịp thời giải quyết những vấn đề thực tiễn đặt ra, đáp ứng xu thế phát triển của thời đại.

III. KẾT LUẬN

Nghệ thuật sư phạm của người giảng viên không chỉ mang tri thức đến cho sinh viên mà quan trọng hơn là phải dạy họ cách tìm ra chân lý, T. Makiguchi nhấn mạnh: “Nhà giáo, trước hết không phải là người cung cấp thông tin mà là người hướng dẫn đặc lực cho học sinh tự mình học tập tích cực... Họ phải nhường quyền cung cấp tri thức cho sách vở, tài liệu và cuộc sống”, thay vào đó, “giáo viên phải là cố vấn”, là “trọng tài khoa học” (Trần Thị Phúc An, 2021, tr.118). Muốn vậy, các giảng viên lý luận chính trị cần không ngừng học tập nâng cao trình độ, chuyên môn, nghiệp vụ, có kiến thức liên ngành; nghiên cứu tìm tòi, áp dụng các phương pháp giảng dạy tiên tiến, hiện đại và phù hợp với yêu cầu, mục đích của từng nội dung môn học; có kỹ năng mềm phong phú để đáp ứng với yêu cầu giảng dạy trong tình hình mới; phân tích rõ vai trò và sự cần thiết phải học tập các môn lý luận chính trị nhằm góp phần hình thành và bồi dưỡng cho người học thế giới quan và phương pháp luận khoa học, định hướng những suy nghĩ và hành động, hoàn thiện nhân cách cho sinh viên. Những yêu cầu này không chỉ là “nhân tố quyết định sự thành công của việc tiếp tục đổi mới học tập lý luận chính trị trong nhà trường” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2014), mà còn góp phần “Phát triển nguồn nhân lực, giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu nhân lực chất lượng cao của cuộc Cách mạng Công nghiệp lần thứ tư và hội nhập quốc tế” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.231)/.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Trần Thị Phúc An (Chủ biên) (2021), *Cách mạng Công nghiệp 4.0 với vấn đề đổi mới phương pháp giảng dạy các môn lý luận chính trị*, NXB Giao thông vận tải, Hà Nội, ISBN: 978-604-76-2391-4.
- [2] Đảng Cộng sản Việt Nam (2014), Kết luận số 94KL/TW, ngày 28/3 của Ban Bí thư về việc *Tiếp tục đổi mới việc học tập lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân*.
- [3] Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập 1, NXB Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [4] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 5, NXB Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [5] V. I. Lênin (2005), *Toàn tập*, tập 4, NXB Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.

TUYỂN TẬP CÔNG BỐ KHOA HỌC
HỘI THẢO QUỐC GIA
NGHIÊN CỨU VÀ GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ
TRONG CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC KỸ THUẬT VỚI
TÂM NHÌN ĐỊNH HƯỚNG CỦA ĐẠI HỘI ĐẢNG LẦN THỨ XIII

NHÀ XUẤT BẢN BÁCH KHOA HÀ NỘI
Ngõ 17 – Tạ Quang Bửu – Hai Bà Trưng – Hà Nội
ĐT: 024. 38684569; Fax: 024. 38684570
<https://nxbbk.hust.edu.vn>

Chịu trách nhiệm xuất bản:
Giám đốc – Tổng biên tập: TS. BÙI ĐỨC HÙNG

Biên tập: ĐỖ THANH THÙY
Sửa bản in: ĐỖ THANH THÙY
Trình bày bìa: DƯƠNG HOÀNG ANH

In 100 cuốn khổ (19 × 27) cm tại Công ty Cổ phần In và Dịch vụ văn phòng Tân Đại Việt, 16 Chùa Láng, Láng Thượng, Đống Đa, Hà Nội.

Số xuất bản: 4017-2021/CXBIPH/01-82/BKHN; ISBN: 978-604-316-437-4.

Số QĐXB: 297/QĐ – ĐHBK – BKHN ngày 19/11/2021.

In xong và nộp lưu chiểu quý IV năm 2021.